

Pomyslná procházka noční Prahou

Odrazy žlutých světěl na mokrém asfaltu, ...
 zpěv pneumatiky proběhnoucí louží,
 po zvěvu Prahy srdce moje touží,
 po věžích Víta, plovoucích v kobaltu..

Jindřich Kráus

Napsáno 19.8.1944 v koncent. táboře.

Polsko. Mluvčí vlády, min. Jerzy Urban na tiskové konferenci navazující na Prohlášení Episkopátu: "Jsem zmocněn k vyhlášení, že očekáváme konstruktivní vklad rady Primase polského k procesu radikálních reforem..." Politika 15.

Japonsko. Japonské dráhy přešly ze státních ruk do soukromých. Přestalo existovat poslední z největších japonských podniků státního sektoru. Předtím došlo k reprivatizaci podniků telefonů a telegrafů a tabákového monopolu. P15

SSSR. O letech třicátých v SSSR vypovídá knížka "Děti Arbatu" Anatolije Rybekova. Autor: "Byly to časy velkých nadějí a mnoha dramát; těžké období naší historie. V knížce vystupují dělníci, studenti... také Stalin, který je popsán do největších podrobností od dětství do doby, kdy byl šéfem státu. Během minulých dvaceti let mi bylo navrhováno, abych vydal svůj román za hranicemi. Odpověděl jsem: "Ne, moje knížka vyjde v mé zemi." Předčkal jsem i epochu Brežněva... Jsem za přestavbu, za tím co je slušné - v činech a ne ve slovech." Politika 15/87.

SSSR. "Skvrny na uniformě" - pod tímto titulkem moskevská "Pravda" publikovala kritický článek o zneužívání postavení v jedné z nejstarších vojenských škol SSSR, Vysoké škole inženýrských vojsk A. Ždanova, převedené po válce do Kaliningradu. Informuje rovněž, že ze strany byl vyloučen její velitel gen V. Žigajlo... Dnes rovněž i v armádě vějí oživující dubnové větry přestavby. P15

SSSR. Gorbačov podrobil kritice ^{teně} celý dosavadní vývoj SSSR, což se setkalo s velkým ohlaselem nejdříve ve východoevropských socialistických zemích a pak i na celém světě. Tím dokázal, že je rozhodný zástánce destalinizace, nastolené za Chruščova na XX. kongresu KSSS, která se ale nedůsledně uskutečňovala. Gorbačov v čele KSSS svými konstatacemi, jako je např. ta, podle které "teoretické koncepce socialismu zůstaly ve velké míře na úrovni třicátých a čtyřicátých let", rozhodně přiměl nejvyšší vedení v social. zemích, aby hlouběji nahlédlo do dosavadního vývoje svých zemí a aby se zamyslelo nad tím, jak dále. Analytikové si všimli, že k nejnovějšímu vyjádření předáka KSSS Gorbačova zaujala nejvyšší vedení socialistických zemí zatím značně diferencované stanovisko. Heslo "Neustále se učit od SSSR" jako by platilo v menší míře než kdysi... Rumunsko v čele s prezidentem Ceausescem odsoudilo koncepci autonomie a samosprávy v podnicích a upuštění od vněšování strany do řízení hospodářství. Ceausescu zdůraznil význam "upevnování a neustálého zdokonalování socialismu", ale vyhýbá se slovu "reforma". Jasně konstatoval, že třetí hospodářství v socialismu a povolání vývoje drobného soukromého podnikání je "krokem zpět" ve výstavbě socialismu. Tím se Ceausescu rozhodně zařadil mezi ty síly v socialistických zemích, které projevují odpor k novému kursu. Je příznačné, že rumunský tisk v duchu politiky nevněšování neuveřejňuje nová řešení, návrhy a postoje k reformě v jiných socialistických zemích. Jednota 2/87.

ČSSR. Lubomír Štrougal, předseda vlády: Není třeba skrývat, že se objevily pokusy zužovat význam nových zkušeností KSSS a nových myšlenek, které zn charakterizují její nynější politiku, pouze na samotný Sovětský svaz. Slovně se sice uznává revoluční dosah procesů, které tam probíhají, ale jedním dechem se dodává, že vzhledem ke zcela odlišným sovětským podmínkám jde o specifické záležitosti. Je zajímavé, že tyto názory nejednou šíří lidé, kteří dříve jakoukoli národní specifiku uznávali jen tehdy pokud byla chápána v hlubokém stínu obecně platných zákonitých principů a tendencí. Jestliže tehdy absolutizovali tyto obecné zákonitosti, nyní jsou v pokušení absolutizovat pro změnu zase naše specifika. Nabízí se otázka, zda za tímto postojem se neskrývá spíše

...neúčinnost pochopit, jak nechtít zemi znovu podstatně na naši desetiletou-
ské skutečnosti. A to přesto, že vnitřní potřeby našeho dalšího vývoje, naléhavé řešení našich vnitřních politických a společenských problémů, zesílené
souhrnem vnějších ekonomických i politických podmínek, takové průnikavé změny
velmi důrazně vyžadují. Rudé právo 3. března 1987.

SSSR. Z projevu Generálního tajemníka ÚV KSSS Michaila Gorbačova na za-
sedání ÚV KSSS: ...Na nynějším zasedání je také třeba mluvit o chybách v kádrové
práci, o deformacích v kádrové politice, k nimž došlo v posledních letech a
které vedly k velkým nedostatkům v činnosti řady článků stranického, státního a
hospodářského aparátu, k negativním jevům ve společnosti... Řekněme si poctivě
řadu let zůstávalo mimo jednací pořad zasedání nemálo aktuálních problémů, kt-
ré znepokojovaly stranu a lid. Soudruzi si pamatují, že zasedání ÚV byla neje-
nou krátká a formální. Mnozí členové ÚV po celou dobu své činnosti v tomto or-
gánu neměli možnost zúčastnit se diskuze, a dokonce ani přednést návrhy. Toto
ovzduší na zasedáních ÚV se projevovalo i na stylu práce místních stranických
výborů a organizací... Jak se mohlo stát, že v mnoha řídicích funkcích - na ok-
resní, městské, oblasní, republikové a dokonce celosvazové úrovni - zůstávali
po desetiletí vedoucí pracovníci, kteří neplnili své povinnosti, lidé neochotní
a nedisciplinovaní... Podle názoru politického byra je hlavní příčinou slabé
uplatňování demokratických zásad v kádrové práci. Mluvil jsem už zásadně o
vnitrostranické demokracii jako hlavním garantovi realizace strategické linie
strany a úkolů přestavby. Byly vysloveny i návrhy k takové zásadní otázce de-
mokratizace, jako je formování volených orgánů v KSSS... Podívejme se na život
otevřenýma očima: neúměrně se zvýšila úloha výkonných orgánů na úkor volených.
Na první pohled je všechno normální. Pravidelně se konají pléna, zasedání i
schůze dalších volených orgánů. Ale jejich práce je čistě formální, k projed-
návání se předkládají druhořadé nebo předem rozhodnuté otázky. Proto chybí pa-
tříčná kontrola činnosti výkonných orgánů a jejich řídicích kádrů. Nemá smysl
tajit, že někteří soudruzi začali považovat volené orgány za nějakou přítěž, a
níž jsou jenom trampoty a potíže. Tak daleko to došlo!... Musíme připravit a
uskutečnit taková opatření, která by zajistila rozhodující úlohu kolektivních
volených orgánů. Žádný výkonný orgán a tím spíše jeho aparát, nemůže a nemá
právo nahrazovat volený orgán a vyvyšovat se nad něj. Musí být vytvořeny pot-
řebné předpoklady - politické i právní - k tomu, aby volené orgány efektivně
kontrolovaly výkonný aparát, jeho formování a činnost. Buď to spolehlivá zá-
ruka proti mnohým chybám m. j. i v kádrové oblasti... Chci znovu opakovat, že
bez rozvíjení demokracie, bez široké účasti pracujících se s úkoly přestavby
nevyrovnáme. Stranické výbory a všechny kádry se musí naučit pracovat v podmí-
nkách prohlubujících se demokracie a rostoucí politické a pracovní aktivity lidí
... Vyskytli se však i pracovníci, kteří se vysokých nároků zalekli. Místo aby
si vyhrnuli rukávy a pustili se do zvyšování kvality, začali strašit sebe i
ostatní možnými komplikacemi, konfliktními situacemi, ba dokonce zastavením v
výroby v závodech. Soudrušky a soudruzi, nehodlám situaci vůbec zjednodušovat.
Jedno je však jasné: my, komunisté a všichni sovětská lidé se už dále nemůže-
me smířovat s tím, že se v mnoha podnicích celá léta produkují výrobky, které
beznadějně zastaraly, vzbuzují vážné výtky spotřebitelů a brzdí vědeckotechni-
cký pokrok země. Rudé právo 28. ledna 1987.

SSSR. Závěrečný projev M. Gorbačova na zasedání ÚV KSSS: ... Soudím, že ve
zprávě politického byra bylo jako nejdůležitější oprávněně zdůrazněno téma vý-
znamné, prohloubení demokratizace sovětské společnosti. To je, soudrušky a sou-
druzi, onen nástroj, jenž umožní zapojit do přestavby její rozhodující sílu -
lid. Jestliže to neuděláme, pak nesplníme úkoly urychlení, nezabezpečíme pře-
stavbu, přestavba prostě nebude... Demokracii potřebujeme jako vzduch... Potřebu-
jeme dnes jako nikdy dříve více světla, aby strana a lid věděly vše, aby u nás
nebyly temné kouty, kde by se zase usadila plíseň, vše to s čím jsme se nyní
pustili do rozhodného boje. Do ukončení tohoto boje máme ještě daleko. Proto-
více světla!... Pokud se někdo zdá, že v takové situaci se pracuje nelenko,
chci připomenout, že jsem již před šesti měsíci radil: Začínajte se učit pra-
covat v podmínkách rozšiřujících se demokracie. Učme se všichni! Tisk musí pod-
porovat veřejnou informovanost v zemi a informovat náš lid... Musíme dodat prá-
ci podnikavost. Správně se zde ozvaly připomínky a názory mnoha soudruhů, že
slov již bylo řečeno mnoho... Rudé právo 30. ledna 1987.